

[Svend Haugaard.]

fremdeles til undervisning rundt i landet og udleveres fremdeles fra forlaget. Jeg mener, at sådan noget burde ikke kunne ske.

Som helhed vil jeg gerne anbefale, at man stemmer for regeringsforslaget og imod det socialdemokratiske og de øvrige ændringsforslag og underændringsforslag. Der kan være enkelte ting i nogle af underændringsforslagene, som vi så udmærket kunne acceptere i enkeltheder, men ikke i den sammenhæng, hvori de her er opstillet.

Gert Petersen: Jeg forstod på hr. Per Møller, at han satte et spørgsmålstegn ved, hvorvidt folketinget nu virkelig har forudsætninger for at føre en sådan udenrigspolitisk debat. Nu skal jeg ikke sige noget om, hvorvidt der er interesse for den, hvor stor eller lille interessen er for den, men jeg vil dog sige, at synspunktet forekommer mig betænkeligt og urigtigt. Det er i virkeligheden en forlængelse af indstillingen fra dengang man havde den første egentlige udenrigspolitiske forespørgsel i den danske rigsdag, det var i 1870'erne, hvor den daværende departementschef Vedel, da han skulle skrive et udkast til svar til udenrigsministeren — jeg tror, det var Rosenørn-Lehn — indledte med nogle betragtninger over, at det var dog noget, som rigsdagen var aldeles inkompetent til at drøfte. Hvad forstod havde en rigsdag på udenrigspolitik?

Jeg tror, at folketinget har eller kan have og bør have ganske de samme forudsætninger for at drøfte udenrigspolitik, som man har i regeringen, og som man har i egentlige ekspertkredse. Jeg tror, at meget af det materiale, som en regering og et udenrigsministeriums administrative apparat har til sin rådighed, ikke adskiller sig væsentligt fra, hvad der er at læse offentligt tilgængeligt i nogenlunde intelligente tidsskrifter og korrespondentberetninger vedrørende udenrigspolitiske spørgsmål. Jeg mener altså, at her bør der ikke være nogen vanskelighed. Vi har de samme forudsætninger for at drøfte udenrigspolitik, og vi bør gøre det. Vi bør også komme med henstillinger, opfordringer og beslutninger med hensyn til den udenrigspolitik, der skal føres. Det kan ikke være et kronens privilegium, som man ville sige i gamle dage, og nu altså et rege-

ringsprivilegium, for slet ikke at tale om et diplomatiets privilegium.

Og så til sagen. De spørgsmål, vi drøfter her, når ikke hele kloden rundt, der er trukket enkelte væsentlige spørgsmål frem, og jeg vil stadig væk over for initiativtagerne til debatten udtrykke min tilfredshed med, at den er kommet i gang, og at vi nu står over for at skulle tage stilling til nogle konkrete beslutninger.

Jeg synes, det karakteriserer forslagene og emnekredsen, at sigtet er begrænset. Det skal jeg i og for sig ikke beklage, for det ville være af værdi, om dette lands udenrigspolitik kunne flyttes i hvert fald et stykke fremefter. Men jeg må dog indskyde den bemærkning, at det fortsat er vor faste overbevisning i socialistisk folkeparti, at et virkelig alvorligt, seriøst bidrag til international afspænding kan Danmark først komme med, når vi har frigjort os fra bloktilhørsforholdet, når vi står uden for NATO.

Jeg har tidligere, bl. a. ved første behandling af dette forslag, ganske udførligt talt om, hvad disse bindinger indebærer især for den europæiske politik, og jeg skal ikke gå i detaljer i denne omgang, men blot nævne som et kuriosum, at Warszawapagtlandet Rumænien har kunnet handle mere frit og uafhængigt, derved at det — ganske vist noget overraskende for sine partnere — anerkendte Vesttyskland og dermed optog diplomatisk forbindelse med begge de to tyske stater, end Danmark har kunnet og er i stand til, fordi Danmark er traktatmæssigt afskåret fra at anerkende den ene af de tyske stater.

Hermed er ikke sagt, at Warszawapagten er spor bedre end Atlantpagten, jeg vil ikke have mine ord udlagt på den måde, Warszawapagten er i lige så høj grad en belastning for freden i Europa. Under alle omstændigheder betyder disse pagter og pagttilhørsforholdet alvorlige bindinger for de pågældende landes udenrigspolitik, og det gælder altså også for NATO.

Det skal ikke indebære, at vi fra SFs side er modstandere af, at Danmark gør sin indflydelse gældende også inden for NATO. Naturligvis bør Danmark her og nu bruge sin indflydelse alle steder, hvor det er muligt, for at bekæmpe udemokratiske forhold og bane vej for afspænding. Vi har bare en